

Centrum audiovizuálních studií

Posudek teoretické diplomové práce magisterské

Autorka práce: Anna Kryvenko

Název práce: Obraz, paměť a trauma

Posudek vedoucího práce

Autor posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Michal Bregant, Národní filmový archiv

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce : Název práce je složen ze tří pojmů takové váhy, že by se i kámen ustrnul. A už z nich, a z jejich pořadí, je zřejmé, že autorka zůstala ve fázi nápadu, že neměla čas a kapacitu je kriticky promyslet tak, aby je logicky seřadila, rozvinula, možná umírnila, konkretizovala, zarámovala. Tzv. akademický rámec práce není nejvydařenější: chybí mu výraznější metodologické uchopení, působí spíše jako výpisky zajímavostí, které by patřily do rané fáze přípravy textu.

Práce bohužel nevykazuje ani výrazné stopy osobního, třeba ryze subjektivního zaujetí; je spíše povinnou jízdou, u níž jen příznivě zaujatý porotce vidí náznaky hlubších, originálních hodnot.

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu: Téma je natolik široké, že by nejdřív vyžadovalo efektivní redukci, aby čtenář věděl, s čím může počítat. Pojmout všechnu relevantní literaturu je absurdní. Autorka však prokazuje schopnost zaujetí: literatura, již cituje, ji zajímá, pracuje s ní efektivně. Jisté obtíže plynou z vícejazyčného kontextu. Např. Nedokážu odhadnout, zda bylo pro autorku snazší číst Yatesovou v anglickém originálu nebo českém překladu, faktem je, že česká verze Umění paměti v práci chybí.

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu: Anna si pod vlivem odborné i populární literatury, která se k tématu paměti vztahuje, nedokázala vybrat metodicky jasnou cestu bádání, spíše zahrnula různá čtení podle toho, jak se odvíjelo její subjektivní, možná až intuitivní promýšlení tématu. Kritické vyhodnocení by pak bylo až následnou fází. K té ale zjevně nedošlo.

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce: Anna vycházela ze svého osobního prožívání tématu, k němuž má blízko, které ji vzrušuje i jistou neuchopitelností. Přesto se pokusila dát práci logickou strukturu, o čemž svědčí její obsah. Práce zjevně vznikala pod časovým tlakem a autorce pak nezbyla kapacita na editaci, aby její myšlenky lépe komunikovaly se čtenáři. Náhle na s. 36 se například zjeví tvrzení, které bych očekával někde na začátku: „Zvláštní místo v moderním výzkumu paměti zaujímá umění fotografie a umění filmu. Povaha filmového obrazu, který může být podmíněně korelován s modelem lidského vědomí, nám umožňuje zdůraznit zvláštní rysy filmu v procesu výzkumu paměti.“ Kdyby se autorčiny úvahy odvíjely odsud a byly dostatečně konkrétní, byla by její práce daleko inspirativnější, přínosnější.

Jazyková a stylistická úroveň práce : Práce prošla jazykovou úpravou, protože ačkoliv se Anna dovede vyjadřovat v češtině bohatě a plynule, písemný projev vyžaduje editaci rodilým mluvčím. Jazyková redakce ale působí velice odtažitě, místy ne zrovna kompetentně, některá souvětí jsou na hranici srozumitelnosti. Např. na s. 6: „zakladatel školy Annales School Mark Bloch byl ve své reakci nejednoznačný.“ Nebo „Spotřební“ materiál dějin, umírající v gulagu nebo osvětimský muslim to nám neřekne. (s. 41) Z Rolanda Barthes se stal vinou transkripce z jiného jazyka jakýsi Bart (s. 45). Některá hesla z Wikipedie snad překládal robot (Robert Rosenstone, s. 22), většinou jsou beztak zbytečná. Biografická poznámka o Sokurovovi je slovensky (s. 33). Trojí výskyt 256 typů paměti Endela Tulvinga je také projevem chabé redakce textu. V závěrečném s hrnutím se text cyklí, zamotává do sebe, místo aby téma války a kultury projasnil a uzavřel. Výsledkem je poněkud banální tvrzení, že válka je nezbytnou součástí reality. Pokud bychom chtěli metaforicky mluvit o setkání diplomantky s tématem, asi bychom museli neradi jízlivě použít to, co se vkládá do úst Claudu Lanzmannovi na s. 40: „V Shoahu se s nikým nesešel.“

Dodržení citační normy : Citační norma nepředstavuje v předložené práci problém. Práce je ale podle mne zahlcená biografickými poznámkami pod čarou, jejichž původ je na Wikipedii. Pokud to není vysloveně nosné pro rozvíjení tématu, je zbytečné kopírovat části existujících hesel z tohoto zdroje.

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava: Obrazová příloha je sestavena funkčně a obratně, má dostatečnou vypovídací hodnotu.

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru : Autorka pracuje s ne zcela sourodým okruhem literatury, ale to nevadí. Vychází z textů, které jsou jí blízké, má je promyšlené a rozvíjí je v rámci svého tématu účelně. Čtenář může mít tu a tam pocit, že jazyk vyjevuje slabosti textu, ale nemaje v době psaní posudku k dispozici technické nástroje kontroly, mohou konstatovat, že práce působí jako původní.

Celkové hodnocení diplomové práce (A-F)..... E

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Doporučení:

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce obsahuje odstavec shrnující obsah práce a její závěry; rozvádí detailněji hodnocení dílčích kritérií uvedených výše, zejména zdůvodnění známek D, E, F; vyzdvihuje přednosti práce, zvláště v případě hodnocení A, B; formuluje otázky, k nimž se student/ka musí při obhajobě vyjádřit; na závěr uvádí jednoznačné vyjádření, zda autor prokázal či neprokázal schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu, zda jeho práce splňuje či nesplňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, zda vedoucí/oponent práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě a jakou známku navrhuje. Slovní hodnocení má typicky rozsah 1 normostrany; v případě práce bez výtek může být i kratší. U prací, kde není co vytýkat, je namísto položit doplňující otázku ve smyslu, kam by uchazeč pokračoval v dalším výzkumu.

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Anny Kryvenko si vážím z řady důvodů, pro něž je moje hodnocení její diplomní práce tak shovívavé. Jedním z nejsilnějších důvodů je její film *Můj neznámý vojín*, jímž prokázala svou schopnost audiovizuálními prostředky promýšlet i velice tíživé téma, velmi osobní a velmi traumatické, aniž by se dostávala do zajetí citovosti, bránící rozumovému a kritickému uchopení. Ano, je to možná zbytečně dlouhé a složité souvětí, ale pokusil jsem se jím vyjádřit (od slova jádro) své rozumění tomuto mimořádnému filmu.

Osobně mě mrzí, že Anna neměla víc času na psaní a hlavně na editaci práce. Věřím, že kdyby ten čas měla, pak by byla její diplomka daleko průzračnější, srozumitelnější, komunikativnější. Naše věru chabé konzultace byly pro mě přínosné, nevím jak pro ni. Ale výsledek je zkrátka tristní. Autorka je vzdělaná, inspirovaná a kriticky myslící osoba. Je to věčná škoda, že její diplomka o tom nepodává svědectví. Cítím, že sám jsem měl Annu více provokovat a inspirovat, a tak беру část jejího nezdaru na sebe.

Pokud bych měl příležitost položit Anně dvě otázky v souvislosti s její diplomovou prací, zněly by: Dozvěděla jste se během práce na diplomce něco podstatného pro svou tvorbu? Pokud ano, co to bylo a jak se to projevilo ve vaší další práci?

Aby bylo učiněno formální m náležitostem zadost, konstatuji, že v současných poměrech autorka prokázala schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu. Její práce proto splňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, takže (s jistým sebezapřením) doporučuji tuto práci k obhajobě. A mrzí mě, že u ní nemohu být, protože jsem až do konce září na druhém konci světa. Jsem si totiž jist, že Anna, vědoma si limitů své diplomky, dokáže rozvinout relevantní debatu na témata, jimž se v práci věnovala.

Znovu a po sto padesáté osmé se tu (jistě zbytečně) ptám: jaký je doopravdy smysl takzvaných teoretických diplomových prací na FAMU? Mám za to, že už dávno mělo být zadání písemné součásti kvalifikačních prací na FAMU přehodnoceno tak, aby to odpovídalo nejen kurikulu, ale i smyslu této školy.

Datum: 21. září 2019

Podpis: